



- reservatsgräns
boundary of the reserve
- stig
path
- stängselgenomgång
fenced passage
- sopmaja
dustbin
- torrpass
earth toilet
- eldstad
fireplace
- gästhamn
guest harbour
- naturhamn
anchorage
- gammal begravningsplats
old cemetery
- barrträd
coniferous trees
- byggnad
building
- lövträd
deciduous trees
- strandäng
salt-marsh meadow
- öppen betesmark
open pasture



Fifång Nature Reserve offers wonderful nature experiences and fine moorings. Farming has been carried out on Fifång since the 16th century, which is evident on the southern parts of the island. The farm by Sörviken bay is surrounded by oak-rich deciduous forests and pastures. A diversity of flora and fauna is found in the cultural landscape, linked to old pollarded trees, shore meadows and grove habitats. The coniferous forests, which otherwise dominate the reserve, contain many typical forest species, for example several rare fungi. Birds nesting in the reserve include nightjar, white-tailed eagle and wryneck. The reserve was established in 1999. In 2005, the regulations concerning the marine environment were extended since the waters around Fifång contain valuable spawning and nursery grounds for fish.

Fifångs naturreservat

Reservatsförvaltare: Länsstyrelsen Stockholms län
Markägare: Staten genom Naturvårdsverket
Beslutsår: 1999. Tillägg av föreskrifter och syfte för marina naturvärden 2005.
Storlek: Ca 1700 hektar, varav cirka 234 land

Reguljär båtförbindelse till Fifång saknas.

Södertälje Båtsällskap sköter hamnanläggningen och byggnaderna på Fifång.

Information: Länsstyrelsen, naturvårdsenheten
 Box 22067, 104 22 Stockholm
 Tfn 08-785 40 00
www.lansstyrelsen.se/stockholm

Södertälje Båtsällskap
 Tfn 0156-222 35



Reservatet ingår delvis i EU:s ekologiska nätverk av skyddade områden, Natura 2000.



LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

Produktion: Länsstyrelsen i Stockholms län 2009. Layout, text och foto: Naturcentrum AB.
 Illustrationer: N. Forshed (ormtunga & oxtungssvamp), P. Nilsson (nattskärria) & N. Johansson (övr).
 Tryck: Risbergs Information & Media AB, 2010-05, 10 000 ex.
 Framsidesfoton: R. Svensson/Azote AB (havsörn), Länsstyrelsen/M. Jansson (promenad vid havet), Britt Näsman (betande kor) Bergslagsbild (Hygfoto) och Naturcentrum AB (övriga).

NATURRESERVAT I STOCKHOLMS LÄN



Fifång





Välkommen till Fifång

Fifångs naturreservat ligger i Södertörns skärgård och består av öarna Fifång, Oxnö och Korpen samt ett 20-tal mindre holmar och skär. Bebyggelsen har anor från medeltiden och omges av gamla odlingsmarker med lummiga ädellövskogar, hagmarker och strandängar. Flera fina naturhamnar gör reservatet populärt bland båtfolk.

Branta klippor och blomsterrika ängar

Norrifrån ter sig Fifång ogästvänlig med sina klippiga stränder som stupar brant ner i havet. Men innanför Sörviken i söder gömmer sig en idyllisk skärgårdsbebyggelse omgiven av vackra ekhagar och blomsterängar. Från Sörviken utgår vandringsstigar med vägvisning. En av stigarna leder till en jättegyta och på en annan plats passerar stigen en liten begravningsplats vars historia är höljd i dunkel. Sannolikt har den använts för drunknade sjöfarare.

Jordbruk med medeltida historia

Fifång har tillhört Tullgarns slott sedan 1650-talet, men det första torpet på ön byggdes sannolikt redan på 1500-talet. Torpet arrenderades i regel av en familj åt gången och till hushållet hörde hästar, kor, får och svin. 1879 fanns 3 hektar åker och 4 hektar äng på Fifång. Arrendet till Tullgarn bestod i huvudsak av ved och skogen på Fifång har därför utnyttjats förhållandevis hårt. Den hårda vedtåkten i kombination med skogsbyte gjorde att skogen på utmarkerna var gles och luckig. Jord- och skogsbruk var viktigt men till stor del levde man på vad havet kunde ge; fisk, säl och sjöfågel.

Det nuvarande boningshuset på ön uppfördes 1935. Drygt 20 år senare lade den sista arrendatorn ner jordbruket. Därefter växte markerna igen men sedan reservatet bildades 1999 har ängar och hagar restaurerats och den södra delen av ön betas på nytt.

Grova träd i äng och hage

I de före detta slåtterängarna på Fifång och Korpen växer hasselbuskar, grova ekar och andra ädellövträd. På äldre lindar, lönnar och askar finns tydliga spår av *hamling*. Hamling innebar att man högg grenar och kvistar av träden som sedan torkades till vinterfoder åt djuren.

På de gamla ekarna finns en mycket exklusiv lavflora med flera sällsynta arter, till exempel stor sönderfallslav, som bara är känd från ett 20-tal platser i landet. Trots sitt namn är

laven mycket liten och svår att se. Lättare att upptäcka är oxtungssvampen, som oftast sitter långt ner på ekjättarnas stammar. Under träden växer en rik flora med arter som vippärt, lundslok, tandrot och särlåka. På Korpen finns stora bestånd av den i Sörmland annars ovanliga myskan.

Öppna strandängar

Innanför Östra bukten ligger en öppen strandäng med lång tradition som slåtteräng. Till strandängens ljusläskande flora hör arter som blåsklöver och strandrödtoppa. Ormtunga – en liten ormbunke typisk för hävdade havsstrandängar – växer på flera platser i reservatet.

Djupa barrskogar

Stora delar av reservatet domineras av hållmarker och tallskog med inslag av gran och ek. I de glesa hållmarkstallskogarna på norra Fifång häckar nattskärna, vars karaktäristiska sång – ett enformigt surrande – kan höras i timaltattetid. Havsörn söker sin tillflykt i de otillgängliga skogarna på norra Fifång.

Värdefulla havsmiljöer

I reservatet finns några av skärgårdens säkraste strömmingsvatten. Här finns också grunda bottnar som är viktiga yngelområden för fisk. Undervattensvegetationen i flera av reservatets vikar är artrik med bland annat kransalger. År 2005 reviderades reservatsbeslutet för att bättre ta tillvara områdets marina värden.

Populärt bland båtfolk

Till reservatet går ingen reguljär båttrafik men varje år gästas Fifång av cirka 3000 svenska och utländska fritidsbåtar. Förutom Sörviken med sina många båtbygggar är Norrviken ett populärt besöksmål. Välbesökt är även sandreveln som sammanbinder Fifång med den lilla ön Paradisholmen i norr. Sedan många år arrenderar Södertälje Båtsällskap hamnområdet vid Sörviken och några av byggnaderna på ön. Ett flertal bryggor och service i form av dass och sopbodas finns tillgängliga för allmänheten. Båtsällskapet sköter anläggningarna i samarbete med Länsstyrelsen.



Ormtunga
Ophioglossum vulgatum



Tandrot
Cardamine bulbifera

I vattnen runt Fifång finns sommartid gott om strömming *Clupea harengus*.



Oxtungssvamp *Fistulina hepatica* har tillsammans med hundratal andra arter eken som livsmiljö. Många av dessa arter är sällsynta eftersom grova ekjättar är en bristvara.

På norra Fifång ligger Drummelberget med karga, tallbevuxna hållmarker. Här trivs den välkamouflerade nattskärnan *Caprimulgus europaeus*, som både sjunger och jagar insekter om natten.



§ Inom reservatet är det förbjudet att:

- bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
 - störa djurlivet (t.ex. genom att klättra i boträd eller fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräl- och groddjur)
 - medföra hund som inte är kopplad
 - för längre tid än tre dygn i följd förankra båt vid samma plats, föreskriften gäller ej vid brygga
 - för längre tid än tre dygn i följd tälta på samma plats
 - elda annat än på anvisad plats
- (Kontakta Länsstyrelsen för fullständiga föreskrifter)